

# Spis treści

|                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wprowadzenie .....                                                                                                | 9   |
| <b>Rozdział I</b>                                                                                                 |     |
| Całkowity błąd pomiaru badań sondażowych .....                                                                    | 21  |
| I.1. Paradigmat całkowitego błędu pomiaru – definicja błędu oraz związane z nią kontrowersje .....                | 22  |
| I.2. Identyfikacja źródeł błędów w badaniach sondażowych – przegląd literatury ....                               | 27  |
| I.3. Typologia błędów – reprezentatywność próby vs. dokładność wyników pomiaru .....                              | 36  |
| I.4. Błąd średniokwadratowy jako miara liczbowa całkowitego błędu pomiaru .....                                   | 41  |
| I.5. Uwagi końcowe .....                                                                                          | 44  |
| <b>Rozdział II</b>                                                                                                |     |
| Źródła błędów badań sondażowych – dylematy metodologiczne i praktyczne .....                                      | 47  |
| II.1. Błędy związane z reprezentatywnością prób badawczych .....                                                  | 48  |
| II.1.1. Statystyczny błąd próbkowania ( <i>sampling error</i> ) .....                                             | 48  |
| II.1.2. Zmiana precyzji wnioskowania wynikająca z przyjętego schematu doboru próby ( <i>design effect</i> ) ..... | 51  |
| II.1.3. Błąd pokrycia / błędy operatu losowania ( <i>coverage / frame error</i> ) .....                           | 56  |
| II.1.4. Błąd wynikający z niepełnej realizacji próby badawczej ( <i>unit &amp; item nonresponse error</i> ) ..... | 62  |
| II.1.5. Zmiana precyzji wnioskowania wynikająca z ważenia danych .....                                            | 67  |
| II.2. Błędy związane z pomiarem .....                                                                             | 72  |
| II.2.1. Etap konceptualizacji oraz operacjonalizacji problematyki badawczej ....                                  | 72  |
| II.2.2. Błędy pomiaru ( <i>measurement errors</i> ) .....                                                         | 81  |
| II.3. Błędy związane z przetwarzaniem danych ( <i>processing errors</i> ) .....                                   | 96  |
| II.4. Uwagi końcowe .....                                                                                         | 104 |
| <b>Rozdział III</b>                                                                                               |     |
| Losowanie jednostek – operaty doboru próby .....                                                                  | 106 |
| III.1. Typologia populacji – rozróżnienia pojęciowe .....                                                         | 107 |
| III.2. Błędy operatów doboru prób badawczych – uszczegółowienie problemu .....                                    | 112 |
| III.3. Procedury ograniczania błędów operatów doboru prób badawczych .....                                        | 115 |
| III.3.1. Sieciowanie jednostek .....                                                                              | 116 |
| III.3.2. Procedura przedziałów półotwartych .....                                                                 | 122 |
| III.3.3. Operaty wielokrotne .....                                                                                | 125 |
| III.3.4. Procedury ograniczania błędów operatów doboru prób badawczych – podsumowanie .....                       | 132 |

|                                                                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| III.4. Możliwości wykorzystania rejestrów administracji publicznej w polskiej socjologii sondażowej .....                                                       | 133 |
| III.5. Operaty doboru prób badawczych – komplikacje metodologiczne oraz konsekwencje praktyczne na przykładzie Europejskiego Sondażu Społecznego .....          | 138 |
| <b>Rozdział IV</b>                                                                                                                                              |     |
| Losowanie jednostek – schematy doboru próby .....                                                                                                               | 153 |
| IV.1. Schematy doboru prób badawczych – analizy teoretyczne .....                                                                                               | 156 |
| IV.1.1. Losowanie warstwowe/stratyfikacyjne .....                                                                                                               | 156 |
| IV.1.2. Losowanie zespołowe .....                                                                                                                               | 169 |
| IV.1.3. Losowanie z nierównymi prawdopodobieństwami doboru .....                                                                                                | 180 |
| IV.2. Schematy doboru prób badawczych – komplikacje praktyczne .....                                                                                            | 187 |
| IV.2.1. Porównanie procedur szacowania wielkości $DEFF_{TOTAL}$ – analizy empiryczne na przykładzie danych ESS5-PL (ed. 2010) .....                             | 191 |
| Wewnątrzespołowa homogenizacja jednostek w ESS5-PL .....                                                                                                        | 201 |
| Efektywność schematu doboru próby w ESS5-PL .....                                                                                                               | 207 |
| <b>Rozdział V</b>                                                                                                                                               |     |
| Terenowa realizacja sondażowych prób badawczych .....                                                                                                           | 211 |
| V.1. Postrealizacyjna klasyfikacja jednostek próby badawczej .....                                                                                              | 212 |
| V.2. Schematy terenowej realizacji prób adresowych oraz imiennych .....                                                                                         | 225 |
| V.3. Od braku danych do błędu braku danych – deterministyczny oraz probabilistyczny paradygmat błędu niepełnej realizacji próby .....                           | 242 |
| V.3.1. Modele błędu braków danych w (probabilistycznej) koncepcji R. Grovesa .....                                                                              | 254 |
| V.3.2. Mechanizmy niedostępności jednostek w (probabilistycznej) koncepcji J.A. Little'a oraz D.B. Rubina .....                                                 | 260 |
| V.4. Analiza reprezentatywności sondażowej próby badawczej w świetle paradygmatu probabilistycznego .....                                                       | 266 |
| V.5. Uwagi końcowe .....                                                                                                                                        | 290 |
| Zakończenie .....                                                                                                                                               | 291 |
| Literatura cytowana .....                                                                                                                                       | 301 |
| Aneks .....                                                                                                                                                     | 321 |
| Representativeness of a representative study: analysis of selected methodological and practical problems within the total survey error paradigm (Summary) ..... | 337 |